

Seat No. : _____

MF-134

March-2019

B.A., Sem.-V

CE-305 : Sociology
(Rural Sociology)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1. (A) ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનું વિષયવસ્તુ ચર્ચો. 14

અથવા

ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રની ઉપયોગિતા સમજાવો.

(B) ખાલી જગ્યા પૂરો : 4

(1) 'ભારતમાં ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો પરિચય' પુસ્તકના લેખક _____ છે.

(a) પ્રો. એસ.સી. દૂબે

(b) શ્રીનિવાસ

(c) ડૉ. અક્ષયકુમાર દેસાઈ

(2) સમુદાય વિકાસ યોજના _____ માં અમલમાં આવી.

(a) 1952

(b) 1956

(c) 1958

(3) ભૂદાન ચળવળ _____ એ શરૂ કરી.

(a) જી.એસ. ઘૂર્યો

(b) વિનોબા ભાવે

(c) પ્રો. એસ.સી. દૂબે

(4) ભારતીય ગ્રામીણ સમાજનો મુખ્ય વ્યવસાય _____ છે.

(a) પશુપાલન

(b) ખેતી

(c) મજૂરીકામ

2. (A) ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ આપી, તેના લક્ષણો સમજાવો. 14

અથવા

સામાજિક સર્વેક્ષણ એટલે શું ? તેના લક્ષણો ચર્ચો.

(B) જોડકાં જોડો : 4

A	B
1. ગ્રામીણ સમુદાય	a. 68.84
2. ગ્રામીણ વસ્તી	b. પ્રાથમિક જૂથ
3. સામાજિક સર્વેક્ષણ	c. સાયુજ્ય સ્થાપન
4. ક્ષેત્ર કાર્ય	d. સંખ્યાત્મક પદ્ધતિ

3. (A) ગ્રામીણ લોકોની જીવનનિર્વાહની રીતો વર્ણવો. 14

અથવા

ભૂમિ સમસ્યાનો અર્થ આપી, તેના કારણો ચર્ચો.

(B) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટાં તે જણાવો : 3

- (1) ભારતના ગ્રામસમાજમાં જ્ઞાતિ એ પાયાની સામાજિક સંસ્થા નથી.
- (2) ખેતી એ મોસમી વ્યવસાય છે.
- (3) ભૂમિ સુધારણા કાયદો 1952માં અમલમાં આવ્યો.

4. (A) ગ્રામીણ વિકાસમાં પંચાયતી રાજની ભૂમિકા વર્ણવો. 14

અથવા

ગ્રામીણ સમાજમાં પરિવર્તનના અવરોધક પરિબલો સમજાવો.

(B) જોડકાં જોડો : 3

A	B
1. સહકારી મંડળી	a. લોકશાહી વિકેન્દ્રીકરણ
2. પંચાયતી રાજ	b. હરિયાળી ક્રાંતિ
3. ગ્રામીણ સામાજિક પરિવર્તન	c. આર્થિક સંસ્થા

Seat No. : _____

MF-134

March-2019

B.A., Sem.-V

**CE-305 : Sociology
(Rural Sociology)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Attempt all questions.

1. (A) Discuss the subject matter of Rural Sociology. **14**

OR

Explain the importance of Rural Sociology.

(B) Fill in the blanks : **4**

(1) The book 'Introductory Rural Sociology in India' written by _____

(a) Prof. S.C. Dubey

(b) Srinivas

(c) Dr. Akshay Kumar Desai

(2) Community Development Programme implemented on _____.

(a) 1952

(b) 1956

(c) 1958

(3) _____ started land donation movement.

(a) G.S. Dhurye

(b) Vinoba Bhave

(c) Prof. S.C. Dubey

(4) _____ is the main occupation of Indian village.

(a) Animal husbandry

(b) Farming

(c) Labour work

2. (A) Give the meaning of Rural Community and explain its characteristics. **14**

OR

What is social Survey ? Discuss its characteristics.

(B) Match the table 'A' with 'B' : 4

A	B
1. Rural Community	a. 68.84
2. Rural Population	b. Primary Group
3. Social Survey	c. Rapport Installation
4. Field Work	d. Numerical Method

3. (A) Describe the living ways of Rural people. 14

OR

Give the meaning of land problems and discuss its causes.

(B) State the following sentences are true or false : 3

- (1) In Indian rural community caste is not basic social institution.
- (2) Farming is a seasonal occupation.
- (3) Land Reform Act implemented on 1952.

4. (A) Describe the role of Panchayati Raj in rural development. 14

OR

Explain the hindering factors of rural social change.

(B) Match the table 'A' with 'B' : 3

A	B
1. Co-operative Society	a. Democratic Decentralization
2. Panchayati Raj	b. Green Revolution
3. Rural Social Change	c. Economic Institution

MF-134

March-2019

B.A., Sem.-V

CE-305 : Sociology (Sociology of Religion)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1. (A) ભારતમાં ધર્મના સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સમજાવો. 14

અથવા

ધર્મના સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી, ધર્મના સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.

- (B) નીચે દર્શાવેલા સાચા-ખોટા જણાવો : 4

- (1) સામાજિક સંબંધો, સંસ્થાઓ અને સંઘર્ષોમાં ધર્મની ભૂમિકા હોતી નથી.
- (2) સમાજશાસ્ત્ર ધર્મનો અભ્યાસ ધર્મ તરીકે કરતું નથી.
- (3) મેક્સ વેબરની ગણના પ્રથમ હિંદુ ધર્મના સમાજશાસ્ત્રી તરીકે થઈ છે.
- (4) કર્મનો સિદ્ધાંત હિંદુ સમાજના જ્ઞાતિ-વર્ણ સાથે સંકળાયેલ નથી.

2. (A) ધર્મનો અર્થ આપી, ધર્મના લક્ષણો સમજાવો. 14

અથવા

ધર્મની વ્યાખ્યા આપી, ધર્મના કાર્યો-વિકાર્યો સમજાવો.

- (B) નીચે દર્શાવેલ જોડકાં યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવો : 4

A	B
1. જોહ્નસન	a. ધર્મનું કાર્ય
2. ધાર્મિક માન્યતાઓ	b. ધર્મનું વિકાર્ય
3. રચનાતંત્રનું ઘડતર	c. ધર્મના લક્ષણો
4. રૂઢિવાદી વલણ ઘડતર	d. ઈલિલોક-પરલોક
	e. પવિત્ર-અપવિત્ર

3. (A) ઈમાર્ઈલ દુર્ખમિનું ધર્મનું કાર્યાત્મકવાદી અર્થઘટન સમજાવો. 14
- અથવા**
- મેક્સ વેબરનું ધર્મનું ઘટનાશાસ્ત્રીય અર્થઘટન સમજાવો.
- (B) નીચે દર્શાવેલ સાચા-ખોટા જણાવો : 3
- (1) દુર્ખમિ અપવિત્ર વસ્તુઓને ઉપયોગિતાવાદી વસ્તુઓ તરીકે દર્શાવે છે.
- (2) માર્ક્સની દૃષ્ટિએ ધર્મ એ સાચી વાસ્તવિકતા છે.
- (3) વેબરે ધર્મનો કાર્ય-કારણ ખુલાસો આપ્યો છે.
4. (A) હિંદુ ધર્મનો અર્થ આપી, હિંદુ ધર્મની માન્યતાઓ અને આચરણો સમજાવો. 14
- અથવા**
- ખ્રિસ્તી ધર્મનો અર્થ આપી, ખ્રિસ્તી ધર્મની ભારતીય સમાજ ઉપર થયેલી અસરો વર્ણવો.
- (B) નીચે દર્શાવેલ ખાલી જગ્યા પૂરો : 3
- (1) હિંદુ ધર્મનું મૂળ _____ માં રહેલું છે. (વેદો, ગીતા, ઉપનિષદ)
- (2) બાઈબલમાં એકેશ્વરવાદનો સિદ્ધાંત _____ ના ખ્યાલ દ્વારા રજૂ થયો છે.
(મૂર્તિ, ત્રિમૂર્તિ, મૂર્તિત્રિ)
- (3) કલમા કુરાનનું મૂળ _____ છે. (સૂત્ર, સત્ર, મંત્ર)
-

Seat No. : _____

MF-134

March-2019

B.A., Sem.-V

**CE-305 : Sociology
(Sociology of Religion)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Attempt **all** questions.

1. (A) Define and describe sociology of Religion's origin and development. **14**

OR

Define Sociology of Religion. Discuss its field.

(B) State whether the following sentences are true or false : **4**

- (1) Religion does not play any role in social, relations, institutes and conflicts.
- (2) Sociology does not study religion as it is.
- (3) Max Webber is the first sociologist of Hindu religion.
- (4) Principle of Karma is not associated with Indian/Hindu caste system.

2. (A) Define Religion. State its characteristics. **14**

OR

Define Religion and discuss its advantages and limitations.

(B) Match the following : **4**

A

B

1. Johnson	a. Field of Religion
2. Religious Beliefs	b. Advantages of Religion
3. Infrastructure	c. Characteristics of Religion
4. Traditionalism	d. IHILOK-PARLOK
	e. Pious-Non-Pious

3. (A) Discuss in detail working structure of religion by Emile Durkheim. 14

OR

Describe religion of facts by Max Webber.

- (B) State whether the following sentences are true or false : 3

- (1) Durkheim describes non-religious things as materialistic.
- (2) According to Karl Marx, Religion is a reality.
- (3) Webber has given logical explanation of religion.

4. (A) Define Hinduism. Describe its beliefs and practices. 14

OR

Define Christianity. Describe its effects on Indian society.

- (B) Fill in the blanks : 3

- (1) Roots of Hindu religion are in _____.
(a) Veda (b) Geeta (c) Upanishada
 - (2) 'Akeswarvad' theory in Bible is presented by _____ concept.
(a) Murti (b) Trinity (c) Murtitri
 - (3) Kaba has Quran's _____.
(a) Sura (b) Mantra (c) Hymn
-